

Nr 131.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående försäljning till Jukkasjärvi socken samt Jukkasjärvi församling och Vittangi kapellförsamling av vissa kronan tillhöriga områden i Kiruna municipalsamhälle; given Stockholms slott den 1 mars 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att följande kronan tillhöriga, i Kiruna municipalsamhälle belägna samt å regleringskartan för samhället utmärkta områden må försäljas, nämligen till Jukkasjärvi socken tomten nr 3 i kvarteret nr 2, ett område om 16,860 kvadratmeter, å kartan betecknat med »område för kommunala byggnader», och tomterna nr 1, 2, 3, 4 och 6 i kvarteret nr 97 samt till Jukkasjärvi församling och Vittangi kapellförsamling kvarteren nr 21, 22 och 39, med undantag av den del om 75 kvadratmeter av kvarteret nr 21, som enligt 1912 års riksdags beslut jämte annan kronomark med äganderätt utan lösen upplåtits till municipalsamhället, allt under iakttagande,

att för ett vart av de särskilda områdena förslag till köpeskilling skall uppgöras av vederbörande revirförvaltare och en av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län utsedd person, därvid särskilt värde bör åsättas själva jorden och särskilt värde såväl de å området växande träd som ock — beträffande område, som redan blivit bebyggt — de därå vid området bebyggande befintliga träd, i den mån sådant kan utrönas; skolande värderingsmännen, där de stanna i olika meningar rörande värdet av något område, till tredje värderingsman tillkalla någon av de utav länets landsting eller hushållningssällskap utsedda uppskattningsmän för arrendevärderingar;

att område därefter må av Kungl. Maj:ts befallningshavande till vederbörande upplåtas för en köpeskilling, motsvarande minst den på nämnda sätt föreslagna;

att vid avslutande av köp rörande område köpare skall till fullo gälda köpeskillingen därför; samt

att köpeskillingarna för samtliga områdena skola ingå till statsverket för att användas till inköp för kronans räkning av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

---

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1
mars 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för jordbruks- och ecklesiastikdepartementen anförde chefen för civildepartementet statsrådet Schotte följande:

I skrivelse den 14 maj 1899, nr 136, meddelade riksdagen, att riksdagen, i anledning av framställning av Kungl. Maj:t, medgivit, att vissa angivna områden av den vid avvitrningen i Jukkasjärvi socken till kronopark avsatta mark finge från kronans mark avskiljas för att, fördelade i tomter, för bebyggande upplåtas åt enskilda med äganderätt. Vid upplåtelse av ifrågavarande områden, vilka äro belägna inom nuvarande Kiruna municipalsamhälle, skulle iakttagas, bland annat, att förslag till köpeskilling för de särskilda tomterna skulle uppgöras av vederbörande

revirförvaltare och en av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län utsedd person, varvid särskilt värde borde åsättas å tomt befintlig skog och särskilt värde själva jorden, och skulle värderingsmännen, där de stannade i olika meningar rörande värdet av någon tomt, till tredje värderingsman tillkalla någon av de utav länets landsting eller hushållningssällskap utsedde uppskattningsmän för arrendevärderingar; att tomt därefter finge av Kungl. Maj:ts befallningshavande till pris, motsvarande minst den på nämnda sätt föreslagna köpeskillingen, upplåtas till den, som hos Kungl. Maj:ts befallningshavande anmälde sig till erhållande av sådan tomt och därvid erlade värdet för å tomten befintlig skog jämte en femtedel av köpeskillingen för jorden; att återstående köpeskillingen skulle efter områdets bebyggande erläggas; samt att köpeskillingarna för ovannämnda tomter finge, efter avdrag av kostnaden för den regleringsplan jämte beskrivning, som kunde komma att över områdena upprättas, tills vidare och intill dess annorlunda kunde varda av Kungl. Maj:t bestämt, användas till bestridande av sådana utgifter, som funnes erforderliga för området behöriga ordnande, samt för sådant ändamål till en början och innan municipalsamhälle på platsen bildats av Kungl. Maj:ts befallningshavande disponeras för att, när municipalstyrelse komme till stånd, omhändertagas av denna.

I enlighet härmed fattade Kungl. Maj:t den 26 maj 1899 beslut.

För bebyggande av Kiruna municipalsamhälle upprättades en regleringsplan, därå vissa områden undantogos för gator, torg och allmänna platser. Denna plan fastställdes av Kungl. Maj:t den 27 april 1900.

Sedermera har Kungl. Maj:t den 28 februari 1908 fastställt stadsplan för samma område.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning medgav 1912 års riksdag, att vissa, huvudsakligen för gator, torg och allmänna ändamål avsedda områden i Kiruna municipalsamhälle finge till samhället upplåtas med äganderätt utan lösen, dock utan rätt för samhället att av nuvarande eller blivande tomtägare uttaga ersättning för sålunda upplåten mark.

Jämte det Kungl. Maj:t meddelade beslut i ämnet i enlighet med vad riksdagen sålunda medgivit, bemyndigade Kungl. Maj:t den 21 juni 1912, med hänsyn till samhällets dåmera vunna utveckling, Kungl. Maj:ts befallningshavande att, om och i den mån Kungl. Maj:ts befallningshavande funne lämpligt, på municipalstyrelsen i Kiruna municipalsamhälle överlåta befogenheten att upplåta tomter till enskilda.

Med skrivelse den 13 mars 1917 har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län översänt en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri en av Jukkasjärvi sockens kommunalstämma tillsatt kommitté, på grund av densamma av kommunalstämman samt Jukkasjärvi församlings kyrkostämma lämnat uppdrag, hemställt, att vissa i Kiruna municipalsamhälle befintliga, kronan tillhöriga områden, som tagits i anspråk för kommunala byggnader, måtte med äganderätt utan lösen upplåtas till Jukkasjärvi socken samt Jukkasjärvi församling och Vittangi kapellförsamling. Kommittén har därvid anfört huvudsakligen följande:

Ansökning om upplåtelse med äganderätt av vissa kronan tillhöriga områden i Kiruna municipalsamhälle.

Den år 1899 skedda upplåtelsen omfattade icke de områden, som av Jukkasjärvi socken och Jukkasjärvi församling med Kungl. Maj:ts befallningshavandes medgivande tagits i anspråk för kommunala byggnader och för skolor. Jukkasjärvi socken hade nämligen inom Kiruna municipalsamhälle låtit uppföra tingshus, epidemisjukhus och barnhem. Dessa byggnader vore uppförda å följande, å berörda den 27 april 1900 fastställda regleringsplan på nedannämnda sätt angivna tomter och område, nämligen tingshuset å den med »Präst» betecknade tomten nr 3 i kvarteret nr 2 om 3,246 kvadratmeter, epidemisjukhuset å tomterna nr 1, 2, 3, 4 och 6 i kvarteret nr 97 om 7,451 kvadratmeter samt barnhemmet å viss del om 16,860 kvadratmeter av det med »Sluttnings mot norr, olämplig att bebygga» utmärkta område. För Jukkasjärvi församling, som med Vittangi kapellförsamling hade gemensam ekonomi och gemensamt skolväsende, erfordrades därjämte till plats för skolbyggnader de områden, som å sagda regleringsplan angivits på följande sätt, nämligen kvarteret nr 21, betecknat »Sjukhus» och innehållande 6,050 kvadratmeter, kvarteret nr 22, betecknat »Skola», om 7,687 kvadratmeter samt kvarteret nr 39, likaledes betecknat »Skola», om 8,334 kvadratmeter. På sätt framginge av ansökningen bilagt utdrag av protokoll, hållet vid municipalstämma med Kiruna municipalsamhälle den 4 juli 1915, hade municipalstämman dels uppdragit åt byggnadsnämnden att vidtaga åtgärder för åstadkommande av vissa närmare angivna och med syftet med ifrågavarande ansökning överensstämmande ändringar i samhällets stadsplan, dels ock tillstyrkt, att de i ansökningen omfördä områden måtte på däri avsett sätt med äganderätt upplåtas.

Med stöd av vad sålunda anförts har kommittén hemställt, att, på sätt som skett år 1912 beträffande mark, som vore avsedd för gator, torg, allmänna platser och reserverade områden inom Kiruna municipalsamhälle, ifrågavarande tomter inom municipalsamhället måtte med äganderätt utan lösen upplåtas, tomten nr 3 i kvarteret nr 2, tomterna nr 1, 2, 3, 4 och 6 i kvarteret nr 97 och förenämnda område om 16,860 kvadratmeter till Jukkasjärvi socken samt kvarteren nr 21, 22 och 39 till Jukkasjärvi och Vittangi församlingar.

I sin berörda skrivelse av den 13 mars 1917 förklarar Kungl. Maj:ts befallningshavande sig böra understödja den gjorda ansökningen samt meddelar därjämte, att genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes resolu-

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län.

tioner den 13 december 1916 tre av ovan omnämnda områden erhållit nya beteckningar, i det att tomten nr 3 i kvarteret nr 2 benämns »Tingshus», förenämnda område om 16,860 kvadratmeter »område för kommunala byggnader» samt kvarteret nr 21 »Skola», varjämte sistnämnda kvarter utökats med 75 kvadratmeter av municipalsamhället tillhörig gatumark. Å kvarteren nr 21 och 22 finnes skolhus uppförda; kvarteret nr 39 vore ännu ej taget i anspråk för byggnadsändamål men syntes inom ej alltför avlägsen tid komma att behövas för skolhusbyggnader. Sistnämnda tre kvarter vore å regleringsplanen avsedda till skolhus-tomter.

Kammar-
kollegium.

Till följd av remiss har kammarkollegium den 31 december 1917 avgivit utlåtande i ärendet samt därvid överlämnat ett av kollegii tredje arkivkontor avgivet tjänstememorial, däri arkivkontoret anfört, bland annat, följande:

»Den 23 december 1908 förklarade Kungl. Maj:t dels, med fastställande av i sådant hänseende av Kungl. Maj:ts befallningshavande meddelat beslut, att ordningsstadgan och brandstadgan för rikets städer samt hälsovårdsstadgans för riket föreskrifter rörande stad skulle i tillämpliga delar gälla för det område av Kiruna gruvsamhälle, för vilket jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 februari 1908 lagen angående stadsplan och tomtindelning förklarats äga motsvarande tillämpning, dels ock att med avseende å det område, för vilket Kungl. Maj:t den 27 april 1900 fastställt regleringsplan, skulle gälla vad i 2 § av lagen angående stadsplan och tomtindelning sägs om stadsplan, som av ålder består.

Från den 23 december 1908 kan således Kiruna municipalsamhälle såsom sådant räkna sin uppkomst.

Den 8 november 1912 föreskrev Kungl. Maj:t, bland annat, att viss del av Jukkasjärvi församling skulle från och med den 1 januari 1913, utan rubbning i då bestående kommunala förhållanden, bilda en särskild kapellförsamling under namn av Vittangi kapellförsamling, med rätt för denna att med moderförsamlingen hava gemensam kyrklig ekonomi och gemensamt skolväsen.

Jukkasjärvi lappmarks tingslag utgöres av Jukkasjärvi socken.

I fråga om folkmängden och de finansiella förhållandena inom Jukkasjärvi socken och den del av samma socken, som utgöres av Kiruna municipalsamhälle, må till belysande av sagda kommuns och samballes utveckling med ledning av uppgifter, som arkivkontoret erhållit hos statistiska centralbyrån, meddelas följande.

Socknens folkmängd utgjorde vid slutet av år 1910 11,530 personer och vid 1915 års slut 14,477 personer. Av denna folkmängd voro inom municipalsamhället bosatta respektive 8,212 och 8,110 personer.

Den sammanlagda beräknade beskattningsbara inkomsten utgjorde i socknen år 1910 8,000,017 kronor och år 1915 14,835,930 kronor. Den på grund av beslut av den borgerliga och kyrkliga kommunen verkställda utdebitering för 100 kronors inkomst uppgick i socknen år 1910 till 3 kronor 75 öre och år 1915 till

2 kronor 90 öre. Socknens skulder belöpte sig vid slutet av år 1911 till 343,799 kronor och vid 1916 års slut till 484,212 kronor, svarande mot tillgångar till värde av respektive 722,772 och 1,069,937 kronor.

Inom Kiruna municipalsamhälle utgjorde den sammanlagda beräknade inkomsten år 1910 2,282,386 kronor och år 1915 4,364,748 kronor. Den på grund av municipalstämman beslut verkställda utdebitering för 100 kronors inkomst uppgick år 1910 till 56 öre och år 1915 till 89 öre. Municipalsamhällets skulder bestego sig vid slutet av år 1911 till 43,000 kronor och vid 1916 års slut till 94,794 kronor, svarande mot tillgångar till värde av respektive 73,991 och 344,047 kronor.

I sammanhang härmed torde böra nämnas, att före år 1898, då statsbanan från Gällivare förbi Luossavara och Kirunavara malmfält till riksgränsen började byggas, den plats, där municipalsamhället nu ligger, var så gott som alldeles öde och obefolkad samt att den sammanlagda beräknade inkomsten i Jukkasjärvi socken år 1898 icke utgjorde mera än omkring 106,750 kronor.

Härav torde man finna, att municipalsamhället varit föremål för en efter förhållandena här i riket enastående snabb utveckling och att såväl samhället som Jukkasjärvi socken redan för åtskilliga år tillbaka ernått en i finansiellt hänseende synnerligen väl konsoliderad ställning.»

Arkivkontoret meddelar, att genom Kungl. Maj:ts ovanberörda beslut den 21 juni 1912 icke till municipalsamhället upplåtits annan del av den mark, varom nu vore fråga, än det till gatumark då avsedda område om 75 kvadratmeter, som enligt Kungl. Maj:ts befallningshavandes förberörda resolution den 13 december 1916 numera inginge i kvarteret nr 21. Arkivkontoret anför vidare följande:

»De ändamål, för vilka nu ifrågavarande områden användas eller äro avsedda att användas, hänföra sig uteslutande till sådana angelägenheter, vilkas tillgodoseende påvilar Jukkasjärvi församling med Vittangi kapellförsamling eller Jukkasjärvi socken, den sistnämnda jämväl i dess egenskap av särskilt tingslag. På grund härav och med hänsyn tillika till vad härovan blivit upplyst i fråga om denna kommuns finansiella ställning, torde förevarande områden allenast mot erläggande av skäligen köpeskillingar böra överlätas till sagda församlingar och kommun. I fråga om sättet för bestämmandet av dessa köpeskillingar torde böra meddelas i huvudsak enahanda föreskrifter, som innehållas i Kungl. Maj:ts förutberörda beslut den 26 maj 1899. Beträffande dispositionen av berörda köpeskillingar torde följande omständigheter böra bemärkas.

Uti sin ovan omförmälda skrivelse den 14 maj 1899 hänvisade riksdagen — såvitt angick i Kungl. Maj:ts däri avhandlade framställning förekommande förslag i avseende å användandet av köpeskillingarna för de till bebyggande av enskilda avsedda delar av förenämnda kronopark — till vad riksdagen i liknande fråga uttalat i samma dag avlåten skrivelse angående upplåtelse av mark till aktiebolaget Gällivare malmfält. I sistnämnda skrivelse hade riksdagen i berörda hänseende anfört följande:

'Beträffande köpeskillingarna för tomterna å detta område har Kungl. Maj:t föreslagit, att de efter avdrag av vissa kostnader må, tills vidare och intill dess annorlunda kan varda av Kungl. Maj:t bestämt, användas till bestri-

dande av sådana utgifter, som finnas erforderliga för området behöriga ordnande. Mot denna bestämmelse, som — — — — innebär ett frångående från den hittills i allmänhet följda åsikten om disposition av köpeskillingar för försåld kronomark, har riksdagen hyst vissa betänkligheter. Men då det torde vara av vikt, att inga medel försummas, som kunna bidra till att ifrågavarande område varder så snart som möjligt ordnat, har riksdagen icke velat motsätta sig vad Kungl. Maj:t i detta avseende föreslagit, helst riksdagen antager, att Kungl. Maj:t icke lär underlåta att, så snart omständigheterna sådant medgiva, enligt det därom gjorda förbehållet, bestämma om köpeskillingarnas indragande till statsverket'.

Riksdagens mening har således uppenbarligen varit, att köpeskillingarna för försålda tomter å de områden, som voro avsedda för bebyggande av enskilda, skulle, efter det municipalsamhälle å platsen kommit till stånd, av samhället få disponeras allenast så länge de oundgängligen erfordrades till bestridande av kostnaderna för ordnande av gator m. m. inom sagda områden. Med hänsyn till riksdagens sålunda uttalade uppfattning och då municipalsamhället numera må anses vara i stånd att utan större svårighet självt bära kostnaderna för de anordningar i enlighet med stadsplanen, som ännu kunna återstå att vidtaga, torde de köpeskillingar, som må komma att inflyta för den mark, om vilken i förevarande ärende är fråga, böra till statsverket ingå för att användas till inköp för statsverkets räkning av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark.»

På de av arkivkontoret anförda skäl har kammarkollegium hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att följande kronan tillhöriga, i Kiruna municipalsamhälle belägna områden må försälgas, nämligen tomten nr 3 i kvarteret nr 2, det å regleringskartan med »område för kommunala byggnader» betecknade område om 16,860 kvadratmeter och tomterna nr 1, 2, 3, 4 och 6 i kvarteret nr 97 till Jukkasjärvi socken samt kvarteren nr 21, 22 och 39, med undantag av den till gatumark avsedda del om 75 kvadratmeter av kvarteret 21, som år 1912 med äganderätt upplåtits till Kiruna municipalsamhälle till Jukkasjärvi församling och Vittangi kapellförsamling, allt under iakttagande,

att för ett vart av de särskilda områdena förslag till köpeskilling skall uppgöras av vederbörande revirförvaltare och en av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län utsedd person, därvid särskilt värde bör sättas själva jorden och särskilt värde såväl de å området växande träd som ock — beträffande område, som redan blivit bebyggt — de därå vid området bebyggande befintliga träd, i den mån sådant kan utrönas; skolande värderingsmännen, där de stanna i olika meningar rörande värdet av något område, till tredje värderingsman tillkalla någon av de utav länets landsting eller hushållningssällskap utsedda uppskattningsmän för arrendevärderingar;

att område därefter må av Kungl. Maj:ts befallningshavande till vederbörande upplåtas för en köpeskilling, motsvarande minst den på nämnda sätt föreslagna;

att vid avslutande av köp rörande område köpare skall till fullo gälda köpeskillingen därför; samt

att köpeskillingarna för samtliga områdena skola till statsverket ingå för att användas till inköp för kronans räkning av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark.

På grund av föreliggande omständigheter finner jag mig böra tillstyrka, att ifrågavarande i Kiruna municipalsamhälle belägna områden, som redan användas eller äro avsedda att användas för allmänna ändamål, upplåtas med äganderätt till Jukkasjärvi socken, respektive Jukkasjärvi och Vittangi församlingar. Därvid torde, såsom kammarkollegium framhållit, böra undantagas den del om 75 kvadratmeter av kvarteret nr 21, som tillhör den år 1912 till municipalsamhället med äganderätt upplåtna, till gator m. m. avsedda mark, men som av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län genom omförmälda resolution den 13 december 1916 tillagts berörda kvarter. Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst rörande nämnda kommuners nuvarande ekonomiska ställning anser jag i likhet med kammarkollegium, att berörda områden böra upplåtas endast mot erläggande av skäliga köpeskillingar. I fråga om sättet för bestämmandet av dessa torde böra utfärdas de av kammarkollegium föreslagna föreskrifterna, vilka huvudsakligen äro desamma, som 1899 års riksdag meddelade för upplåtelse av kronomark inom municipalsamhällets blivande område till bebyggande av enskilda. Vad angår frågan om köpeskillingarnas användande, torde på grund av vad förut anförts rörande ifrågavarande kommuners finansiella ställning och med hänsyn till riksdagens år 1899 gjorda, här ovan omförmälda uttalande böra föreskrivas, att de skola, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att följande kronan tillhöriga, i Kiruna municipalsamhälle belägna samt å regleringskartan för samhället utmärkta områden må försäljas, nämligen till Jukkasjärvi socken tomten nr 3 i kvarteret nr 2, ett område om 16,860 kvadratmeter, å kartan betecknat med »område för kommunala byggnader», och tomterna nr 1, 2, 3, 4 och 6 i kvarteret nr 97 samt till Jukkasjärvi församling och Vittangi kapellförsamling kvarteren nr 21, 22 och 39, med undantag av den del om 75 kvadratmeter av

kvarteret nr 21, som enligt 1912 års riksdags beslut jämte annan kronomark med äganderätt utan lösen upplåtits till municipalsamhället, allt under iakttagande,

att för ett vart av de särskilda områdena förslag till köpeskilling skall uppgöras av vederbörande revirförvaltare och en av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län utsedd person, därvid särskilt värde bör åsättas själva jorden och särskilt värde såväl de å området växande träd som ock — beträffande område, som redan blivit bebyggt — de därå vid områdets bebyggande befintliga träd, i den mån sådant kan utrönas; skolande värderingsmännen, där de stanna i olika meningar rörande värdet av något område, till tredje värderingsman tillkalla någon av de utav länets landsting eller hushållningssällskap utsedda uppskattningsmän för arrendevärderingar;

att område därefter må av Kungl. Maj:ts befallningshavande till vederbörande upplåtas för en köpeskilling, motsvarande minst den på nämnda sätt föreslagna;

att vid avslutande av köp rörande område köpare skall till fullo gälda köpeskillingen därför; samt

att köpeskillingarna för samtliga områdena skola ingå till statsverket för att användas till inköp för kronans räkning av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark.

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Carl Stålhammar.